

معنا و مفهوم ناحیه سیاسی

در فصل‌های دوم و سوم کتاب با نواحی طبیعی، فرهنگی و اقتصادی آشنا شدید. در این درس نواحی سیاسی را مطالعه می‌کنیم و نخست، ویژگی‌های اصلی ناحیه سیاسی را برمی‌شمریم. ابتدا مثال را به دقت بخوانید و سپس، فعالیت را انجام دهید.

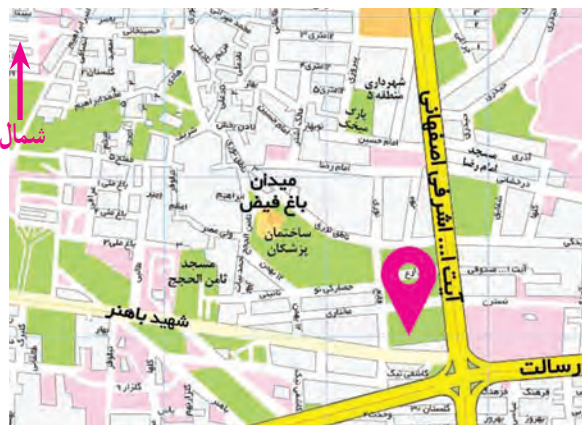

تصویر روبه‌رو یک مدرسه را نشان می‌دهد. این مدرسه سه رکن اصلی دارد: **فضا و قلمرو جغرافیایی، سازه یا ساختار انسانی و نظام مدیریت.**

۱- همان‌طور که در نقشه می‌بینید، مدرسه یک **فضای جغرافیایی** را اشغال کرده است و قلمرویی دارد. وسعت فضای مدرسه حدود ۷۳۰ مترمربع است و از جنوب به خیابان شهید باهنر و از شرق به بلوار آیت الله اشرفی اصفهانی محدود شده است.

۲- منظور از **سازه (ساختار) انسانی،** جمعیت و روابط اجتماعی بین افراد است. سازه انسانی مدرسه، شامل دانش‌آموزان و کارکنان آن یعنی مدیر، معاونان، معلمان، مسئول کتابخانه، مربی پرورشی و خدمتگزاران، است که با یکدیگر روابط متقابل دارند.

۳- این مدرسه یک **نظام مدیریت** یا ساختار سازمانی دارد. مدیر و معاونان با همکاری انجمن اولیا و مربیان، مدرسه را اداره می‌کنند.

• اکنون به سه وظیفه مهم نظام مدیریت مدرسه در جهت رسیدن به اهداف آن، توجه کنید.

(الف) تنظیم امور فضا: مدیریت مدرسه، امور مربوط به فضای مدرسه را اداره می‌کند؛ برای مثال، دیوارکشی مناسب، نصب در برای ورود و خروج ایمن، چگونگی اختصاص یافتن فضای مدرسه به کلاس‌ها، نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، فراهم کردن تجهیزات لازم برای هر بخش از فضای مدرسه و امنیت و نظافت و بهداشت مدرسه.

(ب) تنظیم روابط سازه انسانی: مدیریت، بر روابط اجتماعی بین دانش‌آموزان با یکدیگر و با کارکنان مدرسه نظارت می‌کند تا نظم و مقررات حفظ و حقوق و مسئولیت‌ها رعایت شود و هریک از کارکنان و دانش‌آموزان به نقش و وظیفه خود به درستی عمل کنند.

(پ) تنظیم امور مدرسه با خارج از آن: مدیریت مدرسه با اداره آموزش و پرورش ناحیه در ارتباط است؛ بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها را از آنها دریافت می‌کند و وضعیت آموزشی دانش‌آموزان و عملکرد کارکنان را به آنها گزارش می‌دهد. مدیریت مدرسه با سایر مدارس در زمینه‌هایی چون مسابقات ورزشی، انجام آزمون و نظایر آن ارتباط برقرار می‌کند. همچنین، برای اموری چون امنیت، آب، برق، گاز، تعمیرات ساختمان مدرسه و سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان با نهادها و مراکز مختلفی در خارج از مدرسه در ارتباط است. مدیریت مدرسه همچنین با خانواده‌های دانش‌آموزان ارتباط برقرار می‌کند.

فعالیت

تصویر روبه‌رو، یک فروشگاه چند طبقه را که در مساحتی معادل ۲۰۰۰ مترمربع در مجاورت یک خیابان اصلی واقع شده است، نشان می‌دهد.

(الف) همفکری کنید و درباره سه رکن اصلی این فروشگاه توضیح دهید:

- ۱- قلمرو جغرافیایی فروشگاه
- ۲- سازه انسانی فروشگاه
- ۳- نظام مدیریت فروشگاه

(ب) به نظر شما، مدیریت فروشگاه در هریک از موارد زیر چه وظایفی بر عهده دارد؟ توضیح دهید.

- ۱- تنظیم امور فضا
- ۲- تنظیم روابط سازه انسانی
- ۳- تنظیم روابط فروشگاه با خارج از آن.

چون دارای قلمرو و فضای جغرافیایی، سازه انسانی (جمعیت و روابط اجتماعی) و نظام مدیریت هستند

ناحیه سیاسی فراملی (منطقه ای) را تعریف کنید و مثال بزنید -6-

- b** کشورهای عضو اتحادیه اروپا برای تحقق مدیریت مشترک بین آنها چه اقداماتی را انجام داده اند
- c** کشورهای عضو اتحادیه اروپا از چه اصول و شیوه‌های مشترکی را پیروی میکنند؟
- d** چرا کشورهای اتحادیه اروپا آزادانه میتوانند به کشورهای عضو این اتحادیه سفر کنند؟

۳- ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای)

6 عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند؛ مانند اتحادیه اروپا **6**

اتحادیه اروپا از ۲۷ کشور اروپایی تشکیل شده است. این کشورها مستقل اند اما با هم متحد هستند و پذیرفته‌اند که از نظام مدیریت مشترکی تبعیت کنند. کشورهای عضو این اتحادیه برای تحقق مدیریت مشترک، **b** رؤسای را برای شورا و مجلس قانون‌گذاری اروپا، بانک مرکزی اروپا و نظایر آن انتخاب می‌کنند. **b**

c کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی، کشاورزی، تجارت، محیط زیست و نظایر آن، از اصول و شیوه‌های مشترکی پیروی می‌کنند. **c**

اغلب کشورهای اتحادیه اروپا یورو را به عنوان واحد پول مشترک پذیرفته‌اند. همچنین **e** برای تسهیل رفت و آمد مردم به برخی کشورهای عضو به منظور زندگی، کار، تحصیل یا سرمایه‌گذاری، **d** اخذ روادید (ویزا) بین این کشورها لغو شده است و افراد می‌توانند بر طبق پیمان «شنگن» آزادانه و بدون نیاز به روادید به این کشورها، سفر کنند. **d** **x**

۴- ناحیه سیاسی ویژه

7 ناحیه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری **7**

8 • نواحی خودمختار به استان‌ها یا ایالت‌هایی گفته می‌شود که به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی هستند. به عبارت دیگر، خودمختاری، استقلال محدود یک واحد سیاسی در اداره امور خود در داخل یک کشور است. **8**

8 از نواحی خودمختار جهان می‌توان به نخجوان در جمهوری آذربایجان، بندر هنگ‌کنگ (چین) و کردستان در عراق اشاره کرد. **8**

• مناطق آزاد تجاری چنان‌که در درس قبل گفته شد، مناطقی هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آنها اجرا نمی‌شود؛ برای مثال، اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ روادید (ویزا) از قبل، به مناطق آزاد تجاری یک کشور وارد شوند و یا قوانین مالیاتی و گمرکی کشورها در مورد سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود. **9**

ناحیه سیاسی ویژه چیست؟ مثال بزنید-7

تعریف نواحی خودمختار را بنویسید و مثال بزنید-8

مناطق آزاد تجاری را تعریف کنید و مثال بزنید-9

خرداد 1403 چه مزایایی برای ورود اتباع خارجی به مناطق آزاد تجاری وجود دارد؟

شکل زیر کدامیک از انواع نواحی سیاسی را نشان می‌دهد

ناحیه سیاسی فراملی - اتحادیه اروپا

x مزایای برخورداری از پیمان شنگن در کشورهای عضو اتحادیه اروپا را تحلیل کنید؟

نقشه روبرو ناحیه سیاسی نخجوان را نشان میدهد.

الف) ناحیه نخجوان جزء کدام نوع از نواحی سیاسی است؟
ب) ویژگی این نوع نواحی را بنویسید

ناحیه سیاسی ویژه - ناحیه خودمختار نخجوان

ناحیه سیاسی ویژه - منطقه آزاد قشم - ایران **9**

فضای جغرافیایی ناحیه سیاسی چیست و چرا به واحدهای کوچک تر تقسیم می شود-11

مرز ناحیه سیاسی را تعریف کنید-12

همه نواحی سیاسی، اعم از فروملی، ملی، فراملی و ویژه، سه رکن اصلی دارند:
 قلمرو و فضای جغرافیایی، سازه انسانی و نظام مدیریت.

کانون ناحیه سیاسی

10) هر ناحیه سیاسی کانونی دارد که محل تمرکز قدرت سیاسی است و قدرت سیاسی از آن نقطه در سطح ناحیه سیاسی اعمال می شود.

کانون نواحی سیاسی همان پایتختها، مراکز ایالتها و استانها و شهرهای مهم ناحیه ای یا مقر سازمانهای بین المللی هستند. 10

فضای جغرافیایی ناحیه سیاسی

11) هر ناحیه سیاسی فضای جغرافیایی را در بر می گیرد و نظام مدیریت، برای اداره بهتر امور، آن فضا را به واحدهایی تقسیم بندی کرده است.

برای مثال فضای جغرافیایی کشور ما به استان، شهرستان و ... تقسیم بندی شده است. 11

مرز ناحیه سیاسی

12) هر ناحیه سیاسی دارای مرز و قلمرویی است. خطوط مرزی حد

اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت هستند. به عبارت

دیگر، از آن حد به بعد، مدیریت و اراده سیاسی نهاد فرمانروایی،

قابلیت اعمال و اجرا ندارند. 12

به تصویر روبه رو توجه کنید. رابطه تابلو با مرز ناحیه سیاسی

چيست؟ توضیح دهید.

فعالیت

۱- الف) چرا شهرستان و استان، ناحیه سیاسی محسوب می شود؟

ب) چرا دانش آموزی که مدرسه اش در ناحیه ۶ آموزش و پرورش یک شهر قرار گرفته است، نمی تواند برای پیگیری امور کارنامه خود به ناحیه ۷ آموزش و پرورش آن شهر مراجعه کند؟ چرا فردی که می خواهد شماره پلاک خودرو دریافت نماید و در استان کرمان زندگی می کند، نمی تواند در استان یزد این کار را انجام دهد؟ توضیح دهید.

۲- با توجه به پیش دانسته های خود، درباره استان محل زندگی تان به عنوان یک ناحیه سیاسی توضیح دهید.

قلمرو جغرافیایی: (مساحت و موقعیت نسبی).....

سازه انسانی: (تعداد کل جمعیت استان و ترکیب آن).....

نظام مدیریت: (سازمان اداره کننده و مرکز یا کانون آن).....

خرداد 1403 متن زیر در بردارنده دو مفهوم نادرست است آن ها را پیدا کنید.

کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست داخلی، کشاورزی، تجارت و محیط زیست از اصول و شیوه های مشترکی پیروی

می کنند. همچنین برای تسهیل رفت و آمد مردم به برخی کشورهای عضو، بر طبق پیمان نفتا اخذ رواید لغو شده است.

f چرا عنوان جغرافیای سیاسی از دو عنصر جغرافیا و سیاست ترکیب شده است؟

g با ذکر یک مثال شرح دهید چگونه تصمیم گیری های مدیریت سیاسی و اداری یک ناحیه بر فضای جغرافیای آن ناحیه تأثیر می گذارد

طرح زوج و فرد کردن ماشین ها در مشهد برای جلوگیری از ترافیک و آلودگی هوا با نصب دوربین های در معابر شهر

جغرافیای سیاسی

اکنون که مفهوم ناحیه سیاسی را دریافتید، خوب است بدانید مطالعه نواحی سیاسی یکی از موضوعات رشته «جغرافیای سیاسی» است. جغرافیای سیاسی شاخه ای از علوم جغرافیایی است. عنوان جغرافیای سیاسی، از دو عنصر «جغرافیا» و «سیاست» ترکیب شده است؛ f؛ چرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی، تأثیر می گذارند و برعکس، سیاست و تصمیم گیری های سیاسی نیز روی فضای جغرافیایی اثر می گذارند و آنها را تغییر می دهند. f

برای اینکه هر چه بیشتر به این رابطه پی ببرید، مثال ها را بخوانید و فعالیت را انجام دهید.

۱

مثال

• تصمیم گیری های مدیریت سیاسی و اداری یک ناحیه بر فضای جغرافیای آن ناحیه تأثیر می گذارد؛ برای مثال، کلان شهر مشهد از جمله شهرهایی است که میزان سفرهای درون شهری در مناطق مرکزی آن، به ویژه در ایام تابستان، بسیار زیاد است. مراکز مهم تجاری، مذهبی، فرهنگی و خدماتی این شهر بیشتر در مرکز آن مستقر شده اند. همین امر موجب راه بندن های شدید، اتلاف وقت مردم و آلودگی هوا شده است.

شورای ترافیک استان خراسان رضوی و سازمان حمل و نقل شهرداری مشهد با طراحی و اجرای محدوده طرح ترافیک زوج و فرد، سعی در حل این مشکل کرده اند. براساس این طرح، ورود خودروهای غیرمجاز به محدوده تخلف محسوب می شود و جریمه دارد. برای کنترل این محدوده، دوربین های مخصوصی در معابر نصب شده اند. آمدوشد در محدوده طرح ترافیک بیشتر با وسایل حمل و نقل عمومی صورت می گیرد.

اجرای طرح ترافیک چه تأثیری بر فضای جغرافیایی این ناحیه دارد؟

L چرا منطقه خلیج فارس منطقه ای مهم و حیاتی به شمار می رود و از دیرباز مورد توجه قدرت های بزرگ بوده است

N با توجه به اهمیت خلیج فارس، نقش آفرینی کشورها را در منطقه چگونه میبینید؟

M منطقه خلیج فارس چگونه سیاست های جهانی را تحت تاثیر خود قرار داده و موجب کشمکش بین حکومت ها شده است

منطقه خلیج فارس به دلیل داشتن ذخایر عظیم نفتی و جود آبراهه های مهم در این منطقه همواره مورد توجه و رقابت قدرت های بزرگ مانند امریکا و انگلیس بوده است و این کشور های امروزه با ایجاد پایگاه های نظامی و نفوذ در کشورهای اطراف خلیج فارس سعی می کنند کنترل این منطقه را بدست بگیرند

مثال

P باذکر مثال شرح دهید چگونه فضای جغرفیای بر سیاست تاثیر می گذارد **جواب**

• منطقه خلیج فارس منطقه ای مهم و حیاتی است زیرا این منطقه در حال حاضر مهم ترین انبار نفت جهان است و کشورهای عمده صادر کننده نفت در این منطقه واقع اند. وجود آبراهه مهمی چون تنگه هرمز و دسترسی به آب های آزاد اقیانوس ها از طریق آن، اهمیت خاصی به این منطقه داده است. **L** خلیج فارس از دیرباز مورد توجه قدرت های بزرگ جهان بوده است.

N در گذشته، کشورهای استعمارگر روسیه و انگلستان برای دستیابی به این منطقه بایکدیگر به رقابت می پرداختند. امروزه نیز کشورهای سلطه گر نظیر امریکا و انگلیس با ایجاد پایگاه های نظامی و نفوذ در کشورهای اطراف خلیج فارس، سعی می کنند کنترل این منطقه را به دست گیرند. **N** از این رو، منطقه خلیج فارس سیاست های جهانی را تحت تاثیر قرار می دهد و موجب کشمکش بین حکومت ها می شود.

X چرا دولت های غربی از پیوستن شبه جزیره کریمه به روسیه اعتراض دارند

Y چرا شبه جزیره کریمه به موضوع کشمکش بین اوکراین و روسیه تبدیل شده است
به دلیل اینکه کریمه موقعیت جغرافیای مهمی دارد و تسلط بر آن به معنای تسلط بر دریای سیاه است

مثال

• شبه جزیره کریمه در شمال دریای سیاه و جنوب اوکراین واقع شده است. این شبه جزیره که یک منطقه گردشگری و کشاورزی نیز است، موقعیت جغرافیایی مهمی دارد. کریمه تا پیش از «فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی» بخشی از خاک اوکراین محسوب می شد. در سال ۲۰۱۶ میلادی، مردم کریمه در یک همه پرسی خواهان الحاق (پیوستن) جمهوری خودمختار کریمه به روسیه شدند و به این ترتیب، کریمه به روسیه پیوست. روسیه در این شبه جزیره پایگاه های دریایی دارد. **X** دولت های غربی معتقدند که تسلط بر منطقه کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیاست **X** به همین دلیل، به پیوستن کریمه به روسیه اعتراض دارند.

امروزه این شبه جزیره به موضوع کشمکش بین اوکراین و روسیه با مداخله امریکا و دولت های غربی عضو پیمان ناتو* تبدیل شده است.

موقعیت جغرافیایی شبه جزیره کریمه

منظره ای از شبه جزیره کریمه

Z شبه جزیره کریمه به عنوان یک فضای جغرافیایی چگونه بر تصمیمات سیاسی اثر گذار است؟

به دلیل اینکه کریمه موقعیت جغرافیایی مهمی دارد و تسلط بر آن به معنای تسلط بر دریای سیاه است همواره این منطقه مورد کشمکش بین روسیه و اوکراین بوده است

• توافق ها و تصمیمات سیاسی و اقتصادی حکومت ها بر فضای جغرافیایی تأثیر می گذارد. در سال ۱۹۸۶ میلادی، براساس تصمیم و توافق حکومت های انگلستان و فرانسه طی قرارداد مشترکی، عملیات احداث تونل مانش آغاز شد و سرانجام، در سال ۱۹۹۴ میلادی این تونل افتتاح گردید. تونل مانش با ۵۲ کیلومتر طول، در ۴۰ متری زیر دریا ساخته شده است. این تونل که برخی آن را یکی از عجایب هفت گانه جدید جهان نامیده اند، انگلستان را که از قاره اروپا جدا مانده بود، به آن قاره متصل کرده است. سفر مردم به دو کشور فرانسه و انگلستان را نیز از طریق قطار به یکدیگر آسان نموده و به این ترتیب، روابط اقتصادی و تجاری بین این کشور با قاره اروپا تسهیل شده است.

با توجه به شکل زیر به سوالات پاسخ دهید

شکل زیر کدام پدیده دست ساخت انسان را نشان می دهد؟ انگلستان این پدیده کدام حالت از روابط بین جغرافیا و سیاست را بیان میکند؟ دو مورد از مزایای آن را بنویسید

T با توجه به رابطه بین جغرافیا و سیاست بررسی کنید در اثر چه عواملی ممکن است بر توزیع امکانات مناسب و عادلانه در نواحی مختلف اثر بگذارد؟

T سیاست ها و تصمیماتی که حکومت یک کشور در زمینه اقتصاد، اشتغال و توزیع درآمد اتخاذ می کند و همچنین نوع برنامه ریزی و بودجه ای که به نواحی مختلف کشور (شهر، روستا، استان و ...) اختصاص می دهد، بر توزیع امکانات و تجهیزات در نواحی مختلف اثر می گذارد. در نتیجه، ممکن است توزیع امکانات مناسب و عادلانه یا به دور از عدالت باشد و چشم اندازها و فضاهای جغرافیایی متفاوتی ایجاد شود.

پایگاه نظامی ایالات متحده آمریکا در فیلیپین

خیابانی در مانیل - پایتخت فیلیپین

استفاده از کار کودکان در جمع آوری زباله - فیلیپین

بیش از چهار میلیون نفر از مردم فیلیپین در زاغه ها زندگی می کنند.

S با ذکر مثالی توضیح دهید چگونه ایدئولوژی حکومتها بر فضای جغرافیایی تأثیر میگذارد؟

V دو قطبی شدن شهرها پیدایش مناطق مرفه نشین و فقیرنشین به کدامیک از جنبه های روابط جغرافیا و سیاست دلالت دارد؟

تأثیر ایدئولوژی حکومتها بر فضای جغرافیایی

R ساخت بارک مخصوص بانوان به کدامیک از جنبه های روابط جغرافیا و سیاست دلالت دارد؟

۶

مثال

ایدئولوژی حکومتها بر فضای جغرافیایی تأثیر میگذارد. به تصاویر زیر توجه کنید.

S بانوان در فضای مخصوص خود به راحتی و با رعایت موازین شرعی و دینی ورزش و تفریح می کنند. ساختن این نوع فضاهای جغرافیایی تجلی ایدئولوژی اسلامی و توجه به ارزش های دینی در حکومت اسلامی است **R**

S دو قطبی شدن شهرها و پیدایش مناطق مرفه نشین، که به طبقه ثروتمند اختصاص دارد و مناطق فقیرنشین که فاقد امکانات اند، از ویژگی های ایدئولوژی سرمایه داری است **S**

S آثار معماری سوسیالیستی در اتحاد شوروی سابق و کشورهای اروپای شرقی دیده می شود. ایدئولوژی سوسیالیسم با مالکیت خصوصی مخالف است و منافع جمعی را بر منافع فردی مقدم می شمارد و بر تساوی و برابری تأکید می کند. از این رو، در فضاهای شهری این کشورها بلوک های مسکونی یک دست و هم شکل که نمای یکسان دارند، فراوان مشاهده می شود **S**

T آثار معماری سوسیالیستی و بلوک های مسکونی یک دست و هم شکل که نمای یکسان دارند به کدامیک از جنبه های روابط جغرافیا و سیاست دلالت دارد؟

تأثیر ایدئولوژی حکومتها بر فضای جغرافیایی

گفت و گو کنید

گفت و گو کنید و پاسخ دهید.

۱- کدام یک از مثال های ۱ تا ۶، تأثیر فضای جغرافیایی بر سیاست و کدام یک تأثیر تصمیم گیری های سیاسی را بر فضای جغرافیایی نشان می دهد؟

۲- الف) به نظر شما، کدام یک از مثال ها تأثیرات متقابل جغرافیا و سیاست را نشان می دهد؟ ب) از این مثال ها چه نتیجه ای می گیرید؟

۳- آیا می توانید یک منطقه جغرافیایی - به جز آنچه در مثال ها بیان شد - را نام ببرید که روی سیاست های جهانی تأثیر می گذارد؟

اکنون با توجه به مثال ها و فعالیتی که انجام دادید، به تعریف جغرافیای سیاسی بهتری می برید. برای جغرافیای سیاسی، تعاریف متعددی ارائه شده است اما به طور کلی،

13) جغرافیای سیاسی علم مطالعه کنش های متقابل جغرافیا و سیاست است و پیامدهای تأثیر این دو بر یکدیگر را تحلیل می کند. (13)

پیش‌گامان جغرافیای سیاسی

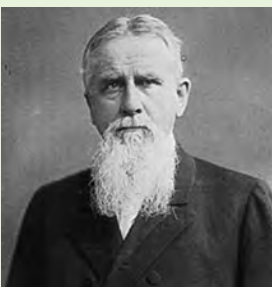
تندیس ابن خلدون (۱۴۰۶-۱۳۳۲ م.)
در کشور تونس

آن روبرت ژاک تورگو (۱۷۸۱-۱۷۲۷ م.)

ایمانوئل کانت (۱۸۰۴-۱۷۲۴ م.)

فردریش راتزل (۱۸۴۴-۱۹۰۴ م.)

موضوع جغرافیای سیاسی پیشینه‌ای طولانی دارد. در دوره یونان باستان، اندیشمندان و فلاسفه و مورخان چون افلاطون و ارسطو و هرودت و استرابو به مطالعه روابط کشورها و حکومت با محیط طبیعی‌شان توجه کردند. در دوره شکوفایی فرهنگ و تمدن اسلامی و رکود علمی در اروپا، حکیمان و سفرنامه‌نویسان و مورخان چون ابن بطوطه، فارابی، ناصر خسرو و... نظریه‌هایی در موضوع حکومت و یا شرایط طبیعی سرزمین‌ها مطرح کردند. ابن خلدون اندیشمند مسلمان اولین کسی است که نظریه‌ای مدون درباره کشور و دولت ارائه نمود و به موضوع قبیله و شهر در محیط بیابانی توجه کرد. با ورود به دوره نوزایی و از سده شانزدهم میلادی به بعد، به تدریج زمینه‌های وضع عنوان «جغرافیای سیاسی» و پدید آمدن این رشته علمی فراهم شد.

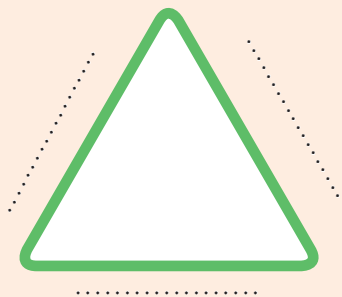
• بنابر مطالعاتی که تاکنون انجام شده ژاک تورگو، فیلسوف و سیاستمدار فرانسوی، نخستین کسی است که در سال ۱۷۵۱ میلادی - یعنی بیش از ۲۶۵ سال قبل - عنوان جغرافیای سیاسی را در دانشگاه سوربن به کار برد. وی طرح کتابی با عنوان جغرافیای سیاسی را ارائه داد. تورگو جغرافیای طبیعی را پایه و بنیاد جغرافیای سیاسی می‌دانست و به ارتباط میان هنر حکومت‌داری و کشورداری با محیط طبیعی و رابطه ملت و حکومت توجه داشت. تورگو جغرافیای سیاسی را علم کشور داری می‌دانست.

• ایمانوئل کانت، فیلسوف معروف آلمانی، بیش از بیست سال در دانشگاه انسان‌شناسی و جغرافیا تدریس کرد. او از نخستین کسانی است که ضمن توجه به جغرافیای طبیعی و انسانی، در آثار خود از عنوان جغرافیای سیاسی استفاده کرده است. او جغرافیای سیاسی را دانش جهانی و با ارزشی می‌دانست که در پی‌ریزی نظام‌های سیاسی و حقوقی تأثیرگذار است.

• فردریش راتزل از مشهورترین پیش‌گامان جغرافیای سیاسی است. راتزل، زیست‌شناس و جغرافی‌دان آلمانی، در سال ۱۸۹۷ میلادی کتاب «جغرافیای سیاسی» را نوشت و نظریه معروف «فضای زیستی یا حیاتی» را مطرح کرد. به نظر او، کشورها و حکومت‌ها همواره درگیر کشمکش بر سر تصاحب و کنترل فضای جغرافیایی هستند.

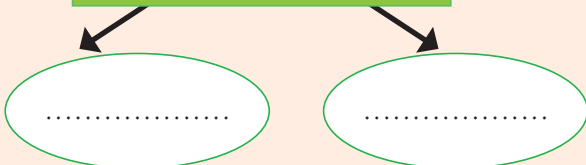
فعالیت

۱- سه رکن ناحیه سیاسی را روی سه ضلع بنویسید.

۲- در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید و سپس، جغرافیای سیاسی را تعریف کنید.

جغرافیای سیاسی

.....
.....

برای دریافت اطلاعات و تصاویر بیشتر درباره این درس به لوح فشرده پیوست کتاب یا پایگاه اینترنتی شبکه رشد به نشانی www.roshd.ir مراجعه کنید.

ارائه در کلاس

یکی از این دو فعالیت را انجام دهید.

۱- در هر گروه، یکی از مثال‌های شماره ۲، ۳، ۴ یا ۵ را انتخاب کنید و درباره تأثیرات متقابل فضای جغرافیایی و سیاست در هر ناحیه مطالبی مفصل تر از آنچه در کتاب آمده، تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید. در ارائه خود از نقشه، عکس و سایر رسانه‌ها استفاده کنید.

۲- با راهنمایی معلم، درباره تأثیرات یک تصمیم‌گیری سیاسی بر یکی از نواحی جغرافیایی کشور یا فضای جغرافیایی محل سکونت خودتان، موضوعی را انتخاب کنید و درباره پیامدهای آن مطلبی تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید. در ارائه خود از نقشه، عکس و سایر رسانه‌ها استفاده کنید.

مهارت‌های جغرافیایی

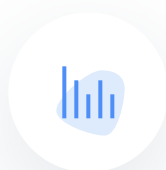
روی یک اطلس جغرافیایی یا نقشه دیواری جهان‌نما که در کلاس شما نصب شده است، مکان‌های زیر را پیدا کنید و موقعیت نسبی آنها را توضیح دهید:

- بندر هنگ‌کنگ،
- شبه‌جزیره کریمه،
- تونل مانش،
- جمهوری نخجوان،
- منطقه آزاد تجاری قشم،
- تنگه هرمز،
- فاو.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد